

Baltijas Semkopus

Aptiekiams: [http://www.apteki.lt](#) **nuoma.lt:** [http://www.nuoma.lt](#)

Rebalzijas mahjā, Zelgawā, Katolu-eelā № 2,
Rihgā: Schilling'a, Kapteina un Luhama, grahmatu-
bodis un pee topmana Lerchendorff, pilž. Kalku-eelā
№ 13. Bitās pilsechtās: vijas grahmatu-bodis.
U s laukeem: pee pagasta-waldehn, mahjitateem,
Stolotajeem, etc.

4. gads.

Rihqâ, tanî 2. augustâ.

Maffà

Ar Peelitumu: par gadu 3 rub., par $\frac{1}{2}$ gadu 1 r. 60 t.
Bej Peelituma: par gadu 2 rub., par $\frac{1}{2}$ gadu 1 r. 10 t.
Par pēcītīšanu ar pastu nā satru eksemplari, veen
ārā waj ar bej bez Peelituma, jomāša 60 lap. par g.
un 35 lap. par $\frac{1}{2}$ g. **S**udināju muš peenem wiſes
apstelejamās weetās pret 8 lap. par ūklu rindinu.

Nº 31.

Lihds ar Baltijas Semkopi ik nedelas išnaikt Peesitumis ar stahsteem un derigu laika-kawekli;
maksā 1 rub. par gadu, 50 kāp. par pusgadu.

1878.

Saimneezibas nodaka.

Mehfli no muhsu mahju-lo peem.

Stala-mehsleem, fo mehs no sawas fainmeezibas mahju-lopeem dabonam, lai tee nahktu no tagu-lopeem, firgeem, aitahm, zuhlahm waj spahru-kustoneem, — wiseem teem dauds waj masak sawi ihpaschi labumi, fas mums gan ja-eewehro ja gribam pilnigi to labumu panahlt, fo winus isleetajot marani panahlt. Wisdroschaki buhs un pee tam masak no zela nomaldisees, kur jabihstahs tahdus mehslus nepareissi isleetot, kad mehslus no wisedeem lopeem mehslu kaudse sajauks un ismaifahs. Us tahdu wihsi ir mehili panahkami, fas wisas weetas derigi. Kur jemei weenadas ihpaschibas, tur us wifadu wihsi derehs daschadu lopu mehslus leetot, fas jan mehili kaudse samaisiti; bet kur mehslujamas jemes ihpaschibas daschadas, tur newar jeb tahbus statu-mehslus mehslufchanai nent un lai scheitan ne-eetu greini, tad japasiht katu jewischku stata-mehslu ihpaschibas, un winu sawada spehja.

Mehsli no ragu-lopeem bes runas der fatrai semei, bet it ihpaschi — kas gan buyli ja-eevehio — smagai semei tee janen labi frischti un kad wehl naw satruhdejuschi, tur preti weeglai semei war labaki nemt satruhdejuschus mehslus. Mehlsli no ragu-lopeem darbojahs lehnaki, ne ka sangu- un aitu-mehsli, bet ari spehzigaki. Tas nahk no tam, ka wini ir dauds mitraki, ne ka schee, tamdehk ari weeglaki ar streijahm saweenojahs un teem dauds wairak streiju waijaga, kas tos pilnigi eesuhz. Kad ragu-lopu mehslis ee-arti, tad tee fasilsti un no filtuma un gaisa ruhgdami fazel semé filtumu, kas gan naw tik leels, ka no sangu- un aitu-mehsleem, bet pastahwigaks un padara ihpaschi semi irdenu. Mehslus no ragu-lopeem nedrihkfst isschaudet, jo tad tee fazeetè un ne buht tik drihs ne sagatawojahs.

Sirgu-mehsli ir gan spehzigaki un strahdā ahtraki ne fā ragu-lopu mehsli un tas naht no tam, fa firgeem alasch jo stipraku un labaku baribu paſneefs. Bet tamdeht aba ſcho mehſlu darbiba laukā un pee augu uſtureſchanas naw ne zil pastahwiga. Semē ee-arti, tee drihs eefahk ruhgt, pee tam daudſ filtuma fazeldami un ſawu mitrumu ahtri iſgaſinadami. Sirgi daudſ maſak dſer, ne fā ragu-lopi, tamdeht ari firgu-mehſli daudſ ſausaki, ne fā tee no leel-lopeem, tamdeht tad ari firgu-mehſleem naw tik daudſ tahdu lipigu weelu, fo ragu-lopu mehſlōs atrod; wini ari ſchihs ihpaſchibas deht tik ahtri nesaweenojahs ar ſtreijahm fā ragu-lopu mehsli. Sirgu-mehſli, ja tee teek ſameſti kaudſe, zaur ruhgſchanu drihs pahrwehrſchahs pulweri un ſapel, zaur fo tee daudſ no ſawa ſpehka ſaudē. Tamdeht uſ wiſu wiſſi naw pa-reiſi, fa firgu-mehſlus ihpaſchi kaudſe ſanemt, kur tos tikai reti war peenahzigi apleet, lai tee pa daudſ ahtri nefakriſtu. Gan war gowu-mehſlus kaudſes mest, bes fa tas wiſu ihpaſchibahm ſlahdetu, bet ne ta firgu-mehſlus, tamdeht katraum ſemlopiam waijadſetu fargatees, ſchos ſawrup kraut. Kas ſawus laukus mihlē, tas lai gahdā, fa ik deenaz firgu-mehſli ar ragu-lopu mehſleem pa fahrtahni teek iſſaukti, zaur fo mehſlus pahrſlabos un tos padarihs preeſch katraſ ſemes derigus. Kur firgu-mehſlus weenus kaudſe krauj, tur ar weenu derehſ, fa tos preeſch ruhgſchanas tikai uſ ſtipru un aufstu waj ſlahbu ſemi iſwed.

Aitu-mehſli par wiseem ziteem mehsleem jo strahdigaki. Wini
naw tik farsti, fa firgu mehsli un strahda pastahwigaki, it ihpaſchi kab
aitas ir labi loptas. Wini wismaſal stahw leel-lopu mehsleem blafus.

ihpachchi geuhtā semē. Bet Deewam schehl winus tikai mas weetās pareisi iſſtrahdā. Wini paleek mehneshem aitu fuhti un neteek ne buht eeweħroti. Wirfeja meħslu kahrt a ir fausa un irdena, apasħeħejas fahrtas drusku misras, daudfreis sapelejusħas bet ar weenu fahrtainas. Aitu kopejja teet waj nu usdots, lai aitas stipri freijà, waj lai freijas preesħej ziteem staleem taupa, ta ir daudfreis ta weenigà ruhpesħ-ħeħebhs par aitu-mehsleem un tas ir — loti mas. Kur aitu meħsli ar weenu liħds iſwejħanas laikam paleek stali sem aitu fahjhah, tur u wiċċu wiċċi waijadfigs, tad un kad plahnu fomes fahrtu, — jo labaki fassmalzina tu fomes-malkas semni, — uskaist, un tad weħl maħafais latru nedelu weenreis wiċċus meħslus stali ar frutahm waj ar uħdeni pahrleet. Ramdeħt ta jadara, tas lehti saprotaw. Tidknus flapjus aitu-mehslus iħallaks loti geuhti fassmalzina tu u iż-zaula iſkaist, wini paleek alaqi leelakobs waj maħakobs funkulobs semē un pat pee ruhpigakas arħħanas un eż-ħħanas tee now fassmalzinami. Ta nu ir leela waina, jo-sejha tikai tad weenadi aug, kad meħsli weenadi ir iſsalit. Irdenus meħslus bes salmeem un miltainus aitu-mehslus war gan weenadi iſkaist, bet — kad ari wiċċu spejha pirmi għadha loti stipra, war buht p. — wiċċi tħalli, — tad tomehr wiċċi loti mas saturiġi. Tamdeħħi ar taħdeem nesagħatawoteem aitu-mehsleem meħslotā laukka latru gavu gan driħs neweeni u sejha redsama. Ja meħslus, lā aqgħiha minets, pada irdenus, tad wiċċi nelabumi, kas no meħsleem waretu żeltees, ir pahrweħri un sejha buhs ne ween weenada, bet ari meħslu spejha jo jitipraka un iħpachchi saturigaka. Ja għix meħslu spejha pawairot, p. p. lai amoniaks no meħsleem ne-iſgaist, tad to war panahkt, kad stali us-eewestu un ar frutahm aplaistitu semni, fassmalzina tu għixi u iſkaist.

Zuhku-mehsli wispahrigi masak kuhji eeweheoti, ne ta zitu mahju lopu mehsli. Tas ir pareisi un ari nepareisi darits. Mehfli no tahanahm zuhkahni, fas tikai ustura baribu dabon, fa pats no fewis protams, — ir tikai no loti masas wehrtibas, jo ne wis no sopa paſcha, bet no baribas, ko lops dabon, mehsli dabu kahdu wehrtibu. Ja zuhkas labu un pilnigi peenahzigu baribu dabon, tad ir mehsli, ja tikai padaudj nestreijja un ſupa kur zuhkas miht, ſeme neſawelkays, — ir loti labi faut, jo tee ari jo lehni strahda. Kad winus wehl ar ſirgu-mehfleem iſſauz un ta isleeta, tad panahkumi buhs foti brangi. Ir gan ja-uſmanahs, kad tos zuhku-mehſlus leeta, kur zuhkahni eenahkuſchais neſahlui fehklas dotas, jo leelaka fehklu data no neſahlui fehklahm iſeet weſelas zaur loopeem un patur pilnigu dihgſhanas ſpehku. Buhtu derigs, fa eepreeſch zuhkahm dodamas neſahlui fehklas ſamahra, zaur ko dihgſhanas ſpehku nomehrdehs. Zo droſchaki ees, kad zuhku-mehſlus, kurds neſahlui fehklas, — tikai us plawahm iſleeta.

Putnu-mehſli stahw nu gan wifur augſtā wehrtē, bet tomehr
winus wehl loti maſ jeb ne maſ ifleeta t. i. ne weens winus nelrahj
un nesataiſa, ſā tee to pagehr. Zitās walſtis tas nu gan pa wifam
zitadi. Franzijā un Belgijā putnu-mehſlus loti augſti zeeni. Baloschu
buhdas, kur 4—500 baloschi gadu tur daſchfahrt ifnomā par 70—80
frankeem. Anglija baloschu-mehſlus wed iſ Egiptes. Pee puslihdſ
labas baribas war par gadu mehſlus eeguh: no weena baloscha $5\frac{1}{2}$,
no gaita 11, no piholes 16, no ſoſes 22, un no weena tihtara ari 22
mahrzinas. No teem ziteem mehſleem baloschu mehſli ir tee ſtiprakee,
jo baloschi tilai graudus un kufainus ehd. Tamdeht baloschu mehſli,
kur teem ſaule un gaiff newar peektuht, ir loti karſti un tee tapehz
ar ardomu leetajami. Par wifahm leetahm, jau tibrigas deht ween.

buhtu wiſos putnu ſtakos jataifa ſmiltis waj ſimalka purwa ſeme, ſai
mehſli tik maſ zif eespehjams no ſawa labuma paſaudetu. Mehſli, fo
pa laikeem no ſtala iſwed, ja-iſſauz ruhpigi ar ſemi, jagatawo tad iſ
wineem kompoſts un tad winus war fa peellahjahs iſleetat. Belgijā
baloschu mehſlus alaſch pehet februara mehneſi un tur rehkina, fa
mehſli no 500 baloscheem pilnigi peeteek preeſch 4 puhra-weetahm.

—P.

Bischi eenaidneeks.

Rå katram dsihwam rabijumam, tå ari bitehm dabä sawi eenaidneeki. Dauds putni, ihpaschi besdeligas fer bites, bet schè gribu fahdu zitu bischu postitaju minet, kas daudseem ne buht wehl nebuhs sinams, ir bruhnå un salå — warde. — Rå schis bischu eenaidneeks labprahf farkanå- waj baltå ahboltinå usturahs, to jau daschs labs buhs eeweh-rojis, bet scho ustureschanas weetu warde ne bes eemejla few ismekle. Ihpaschi us halto ahboltinu bites loti dauds fscreen, schi auga faldus seedus melleldamas, bet zik dascha tschalla bitite no tureenes nemuhjscham wairs mahjå nepahrnahk, wina friht wardei par upuri. Ar platahm azihm warde us sawu isredsetu upuri skatahs un isdewigå brihdî palehldama nospeesch ahboltinu ar biti us leju un tad sawu gahrdum kumoßu ar labpatikschamu aprij, ne buht par duhreeneem nebaididamahs, to ta no bites dabon, jo wardei ir aufjas afnis un bischu duhreeneita ne buht neslahde. Nonahwetas wardes eelshâs atrada reis 11 bites, kas preefch weenas wardes brangs skaitlis, Daschs drawineeks nu nopratihs, kamdeht bischu skaitlis it nemanot masinajahs, jo warde ir wina audseknu leelakais eenaidneeks. Bet nebuhs atkal domat, ka wardes tamdeht buhtu pa wißam isnihzinamas, tas naw waijadsigs, jo winas ari dauds zitus skahdigus kustonus us tahdu paßchu wißi nonahwë. Tikai bischu loku tuwumå winai newaijaga atwehlet efor teletees, kas to waretu pamudinat, medijschamu tikai us bitehm ween turet.

—S.

Wispahriga dafa.

Mana pirmā sunu-deenu-nedela.

I.

Lihgo! Lihgo!
(Taut. d̥seeʃ.)

Waj war wehl leelaks preels buht, ne kā Zahnu tuwoſchanahs? Preels, besgaligs preeks, fa tuwojees tas brihdis, fur warehs no ſuhrā, gruhtā puhlinga peezas libds feschas nedelas atpuhstees un jaunu jaudu eeguhtees, lai pehz tam atweldſinateem ipehleem weiktos tablalu ſtrahdat. Preels, fa Zahni klaht, fur warehs, kā fatrs freets Zahna behrns,

Sadishwe un siniba.

Piers Giso, slawens Frantschu ralstneeks ir bsimis Nimes pilsehtā, 4. oktobri 1787. Wina tehos bija abwolats un pasaudeja sawu dñshwibū Frantschu leelās revo-luzijas laikā 1794. Jaunais Giso behga ar sawu mahti us Genfes pilsehtu un dabuja tureenes gimnasiā lreetnu mahzibū. 19 gadus wezs buhdams winsch aishgahja atpakał us Parisi un studeereja tur teesas finibas. 1807. gada winsch peenehma mahju-skolotaju weetu, eepastinahs pee tam ar ralstneizi Polinu Melan un apprezejahs ar to 1812. g. Šeiva winam išgahdoja zaur marķisu de Fontanu wohstures profesora weetu pee finibu akademijas Parīzē. Behlak, 1814. g., eekslcheetu ministeris Monteskijē winu cezebla par general-selreteri un usdewa winam jaunus zensures litumus ifstrahdat. Pēh gada winsch dabuja general-selretero amatu teesu-ministerijā, tur winsch Delasam un ūsweem ziteem politikas draugeem tuwojahs. 1819. g. Giso no jauna ujsnehma senalo wohstures profesora amatu, pee tam sawu zensora amatu paturedam, bet drihs winsch abus amatus pasaudeja. Nu winsch tureja atlahtas preelsch-läkšchanas, bet ari tāhs winam zeeshi aiseleeda ministeris Wilels un tikai 1828. g. winam tāhs atkal atlaħwa ministeris Martinals. Pa tam winsch bija daschadus ralstus isdewis un redigeereja pee tam to Frantschu avist „Revue française.“ Zaur ūsweem ralsteeem winsch nahza pasihstans Tehnikum Ludwiku Filipam, kurš winu 1830. g. cezebla par tautas apgoismoschanas un ne ilgi pēh tam par eekslcheetu ministeri. Schini amata winsch ari nepalika ilgi un ujsnehma 1832. g. atkal tautas apgoismoschanas ministeriju, kura amata lihds 1837. g. palikdam, winsch dauds strahdaja pee skolu pahrlaboschanas. 1839. g. Giso ļa Francijas subtnis aishgahja us Londoni, tur winsch austruma jautāseenā ar ziteem

lihgots un lihgots. Sweikas, sunu-deenas! Sunu-deenas? — Nebuhis
vis pareijs nosaukums, jo mums skolotajeem sunu-deenas ir fungu-
deenas, kur, kā viņi fungi, waram atpuhstes, zelot, uš Dubulsteem
braukt un — konferenzi apmellet. Mumis skolotajeem daschureis gan
japeedsihwo sunu-deenas, garas garas sunu-deenas, bet tāhs tā no-
faultas sunu-deenas mums ir fungu-deenas. Zīk nenowehliga pasaule!
Ta nowehl faweeem labbareem tikai sefchas fungu-nedēlas, kuras pa sunu-
nedēlahm nosauz. Pasaule pa waru grib, lai tik skolotajs netiktu pa
fungu eeskatits. Ne kas nelaicīsh! tā jau daudsreis teen newainigajeem
jazeesch! Bet man to ne veens pats no prahha ne-isrunahs, kā pa
sunu-deenahm ne-esmu kungs, kahvi viņi ziti fungi.

Sawus školas-barbus 23. junijā pabeidsis, jutos brihws kā putns. Brihnumis, kā tāhdōs brihschōs, kur zilweks brihws, ūwabads juhtahs, wifa daba, wifa wina apkahrtne dabon zitadu ūeiju. Lihds ar muhsu brihwo garu un prahtu pazetahs ari wifs radijums un katra leetina, ko reds jeb kās prahā eeschaujahs. Kās lihds ūchim bijis neezigs, mašs, tas nu dauds dischaks. Weenaldsigi zilweki palikuschees mihlaki. Tāhdās juhtis naw weenaldsība zilwēka, bet juhīma un jaūma.

Tik fo ne-ußlihgoju, ißgahjis no druhmās talpas ahrā Deewa dabā, bet apdomajos, ka lihgojamais wakars tā tā buhs. Sawā dehkā biju eegahjis gatwā, kas lihds leelzelam aißwed. Buhsī ßweiks, Zahni! buhsī fuminata, Zahna-mahte! Selta faulite taifijahs laiwinā eekahpt, lai bahra-behrnus apraudſitu, muhs Zahnu-wakara gaidot pameſ-dama. Kamehr Zahnis ar Zahnu-mahti atligho, raudſiſchu ar zeen. ſaſitaju drusku paplahpat. ſaſitaj, ſagaidi lihds ar manim jauko patihkamo wakaru. Zahnitis mums garam newar aifeet, lai nahk, no kureenes gribedams un eet, kurp tihkahs. Lai nahk waj no Zelgawās waj Tukuma, waj no Dobeles waj L. muſchhas.

Lafitaj, tu taf man nelaunofoes, ka schè juhtis apstahjamees un taahlaku ne-eijam. Nè, tas tamdehl, ka wiss, kas labs, naw ne buht taahlumā mellejams, bet tuwā aplahrtnè; tas tamdehl, ka schodeen esmu kungs un ka eedrofchinajos darit, kas ween man tihk; tas beidsot tamdehl, ka mans brihwais, swabadais prahcts schitan pa wiham ne-aprobeschots: dauds zelu, pa kureem war aifsliglijt us malu malahm. Ja weens pats buhtu, tad kas jin waj jan nebuhu aifslidinajees us Zelgawu. Kamdehl us Zelgawu? Nu, Lafitaj, to, skolotajs nebuhdams, gan nesini! Us Zelgawu tamdehl, ka tur drihsunā warešhu satiftees ar amata-brahleem un warbuht eepasiftees ar kahdu tautas-dehlu, kahdu ihstenu Latweeti. Teikshu wehl gaishaki: us Zelgawu tamdehl, ka tur drihsunā noturehs otru wispharigo Kursemes skolotaju konferenzi.

Esmu dašchreis puškojees, ka manim nāv lemts, zitā kahdā jaufakā apgalbalā pa školotaju buht, kur lēpnā Daugawa strausī; waj Gaujas malā, waj Abawas un Wentas widūži, waj kur zitur. Schis brihdīs mani pahrzeezinājis, ka wehlešchanabs bijusi greisi un ka ne-efmu pratic

leelvalstju weetneekeem newareja weendōs prahčos satilt un tamdeħk jau nahloščā gadā
ſcho weetu atstahja un uſnehmawh ahrleelu ministera amatu. Pa to laitu no 1840.
lihyp 1848. g. Giso's darbi naw ne lo ewehrojami; ahrleelu ministeris buhdams wiſch
politilā daſħas wainas padarija un iſpeinijahs no walſes pahmetumus. Julija
rewoluzijai iſzelotees winam wajadseja if Parishes behgt un wiſch aibbehda uſ Londoni,
1851. g. wiſch atlal pahraħha tehwija, bet dſiħmoja no ſchi laika fara muixiċha Balear-
Nische, Normandijah, ar literaturu un ſin-bahm nodar�odamees. Wehl 1870. un 1873. g.
wiſch meħġinajha par politilas partiju wadoni uſmettees, bet tas winam ne-iſdewahs.
Giso nomira 12. septembri 1874. — Ra jau fazzit, politilas laukla wiſch daſħrej
pret walſes labumu greħkojis, bet rafstneezibas laukla wiſch alaſč paleek weens no-
teem wiſu slavenaleem rafstneeleem Franzija.

Turku mahatiziba.

Par Turku mahntizibu jau daschlahrt ic pahrunats un smects, bet ne weens, tas viku seim nav dshwojies, newar ari ne eebomatees, ar lahdw warn ta wifas sadshwes buhschands walda. „Kismet tekmil olahjak“ (littenim jaapeepildahs) ic likums, tas wifai smagi us latru Turku un us wifu tautu gul, daudslahrt winas labalos spehlus nogurdinadams. „Eunruru bitirmali“ issala divi wahrdos: zit mas eespehjams pagahnti pahegrofti, til pat mas ic eespehjams lishena gahjeenu nahlamibā wadit. Ta ic dñli eesahktnojusehs pahleezincashanahs pee wiseem, lai vini ari ka gitadi weens no otra isschirkos, lai tas buhtu wihereets waj senevents, wegs waj jauns, augstis waj sens. Ar to wahedu „iazmisch“ (stahw rakstis), apmeeringajahs pee jeb kahda notiluma wisa wesela tauta, lurā latrs ic erredis preelsch angstala trižzet. Preelsch sultana ne-aprobeschotas waras, latrs no wina augustmaneem usluhlo jawu dshwi un

ſawa apgabala jaukumus pareiſi eemehrot. Schis wakars mani pahrliezinajis, ka mana dſimtene brihnischligi jauka. Biju pa wiſam jauns zilweks, to wezo Ahdamu biju paſaubejis, tamdeht man tagad wiſs tik krahſchni pretim ſpulgoja, ka nei ar graſu nei leelwalſtneku nebuhtu mai-nijees. Saulite bija pee Deewa aifgahjuſi, tikai balgani mahkuli, debesjs wakara malā bija ka ſeltu nolaſititi. Pamasam ſelta krahſa nobahleja un mahkuli iſſudahs, ta ka pehz brihſcha tikai paſchā ap-wahrſni bahli ſelta ſchkeedri, ka pirkli wiſeja. Ari tee drihs paſuda, un wairs zita ne neeka newareju eeraudſit, ka bahlu fahrtumu. Eegrimu dſilas domas, no kurahm mani „lihgo! lihgo!” ifrauzeja. Atſkatijs atpaku un eeraudſiju wirkni Zahnen ar wiſadeem daitteem nahkam. Wihri neſa fahrtis un muzinas, feewahm atkal bija ſalmi ſlehpjahs; metas un behrni nahza lihgodamas un lihgodami no paſalas. Lihgo! lihgo! Lihgot peenahſahs ſatram freetnam tauteetim. Zif jauki! No tableenes atſkaneja: lihgo! lihgo! Mehs, abi ar laſitaju, ar paſihdſejahm lihgot. Lihgo, lihgo! Nebija ilgi jagaida, tamehr uguns aifdedſinaja. Wiſa aplahrtne kvehloja ſchur tur uguinis gaisā. Lihgo! lihgo! Bet tu, laſitaj, nenem pa kaunu, ja tew iſti pa prahtam ne-eſmu bijis, daſchuhahn wairak ſew paſalpodams, ne ka tew. Atſbildini manu uſmanibū un nepeeklahiſi, jo eſmu, ka ſini, ſkolotajs. Ijjahnojees labi! Lihgo! lihgo! Zahnu-behrni, ar labu nakti! Lihgo, lihgo!

II.

Kā pee debeſim mahkoni lidinajahs,
Kā prahts man eet paſaulē aifneſahs.
(C. Geibeliſ.)

Pulkſtenis jau bija pahri pa trim, kad weens weenigs pa jauku lapumeschu lehni us preefſchu ſoloju. Laiks man ne buhtin nebijs garſch, jo tas weenumehr weda gar upi, kura jautri mudri us preefſchu tezedama, man laiku pa-ihiſnaja. Bes tam wehl jautree ſaru-piſonij ſchad tad konzertus dewa. Puku gan nebijs ne kur redſamu, bet leels puku draugs buhdams biju panehmee no mahjahn puſchkiti lihds; bes tam tumſchi bruhma roſe pee ze pure ſmarschojahs. Pee debeſim mahkuli lidinajahs. Tumſchi baigi wiſi bija, bet ko es pa tam behdaju, mani mahkuli bija projam; ſpoſcha gaifcha ſaulite manā ſirdi atſpihdeja. Kahdu ſtundu ta pa jauko meſchu wareju buht ſtaigajis, kad iſnahzu klajalā plazi. Gaijs pa tahm ſtarpham bija wehl wairak ſaduzis; ſaulite gan wehl brihſham paſpihdeja ſokus un ſapas bahli apweltidama, bet jau paredeſeu, ka no leetus ne-iſſargahſos. Lihds ſchim ſtaigaju pa alſchneem, tagad eejauzahs behrſi, oſoli un retas egles pulkā. Kamehr augſcham padebeſchi ar weenu wairak ſanauzahs, tamehr meſchā paſika jaukaki. Upe, beedreni no labas puſes dabudama, paſika rahmaka un dſilaka. Ari es paſika nopeetnaks. Reti leetus pileeni mani trauba ahtraki projam dotees pa uſnento taču, bet wehl nebijs ne ſimts

ſolu gahjis, ka taħds ſtiprs leetus nolija, ka bija jaſaſlehpjahs apakſch kuplas egles. Saulite wehl ar weenu biju mahkulds paſuduſi, kad leetu nogaidijs no meſcha iſnahzu. Sils un melns nahza augſcham, greeſos tamdeht pa wezo ſakrituſcho tiltu pahri uſ S. muſchinu, kuru drihs ſaſneedsu. Labi bija, ka biju patwehrumā, jo patlaban uſſibeneja, un drihs pehz tam pehrkons ar taħdu trokni norihbeja, ka wiſas ruhtes fatrihzinajahs. Kad ſtaħſtiju, ka uſ konferenzi eemu, tab ſirmais nom-neefs brihnodamees prafija, uſ kahdu? jo gandrihs wiſas awiſes nemdañi ne-eſot ne kur taħdas finas uſgahjis. Paſtahweju, ka konferenze buhs, jo lai gan pats konferenzes iſſinojumu pa ſawahm awiſehm nebijs warejjs atraſt, tomehr ta biju dſirbejjs, ka „Gubern. Aw.” eſot ſkoltajus uſ konferenzi 27. un 28. junijā ſch. g. uſaizinajahs. Man paſika druſku nepatihſkami, pats wiſ neſinu, kamdeht iſti, — bet ſahlu ſawā prahṭa ſchaubitees. Lihds ſchin mani konferenzes domas bija wadijuſchahs, ka ſpoſcha ſwaigſne ſirdi ſpihdedama. Es biju tik taħlu atnahzis un nu, kur pehrkons noruhzis un debeschi aifwelfahs, mana zeribas-ſwaigſne ſahls waj aptumſchotees!

Wehl pahris werstu buhs jazelo, tamehr notijs lihds manam amata-beedrim un draugam. Atſwezinajees no mihlajeem lautineem, ſtaigaju taħħaku. Gaifs bija noſlaidejeeſ, un pullſteinis jau raħdija uſ aſoneem, kad atrados pee ploſta-weetas. Bet tewi, miħlo laſitaj, luħdsu, paſadi mani lihds draugam un ſumim. Gan ſinu, ka eſmu tewi nepatihſkam un garlaizigs, — bet wiſi zilwei newar weenadi buht. Naw wairs taħlu mehrkis. Un nu, nahz, laſitaj, manim lihds laiwinā, laj par diſcheno Sweħtes-upi paħrbrauzam. Zejjli klaufsch un laiwinā ſaſneeds otru malu. Kalleh ſchē pa ſchū ſelu lihds Baltawai (kura K. mahzitajam peeder) ſtaigajam, atlauj, lai tew iſ ſtaħſtu. To diſho upi, kura mums mugurā, jau paſiħti, wiſa ne taħlu no ſhejenes eegrihwo Leelupē. Katrā apgabala ſawi labumi un nelabumi. Pawaħarā ſchē uħdena deht daſchreis loti nepatihſkama dſiħwe, bet kad uħdens noſkreenahs un wiſa daba ſalas drehbēs tehrpjhahs, tad tē dikt iſkhi; laudis tad ka paradise dſiħwo. Pa laudihm paſcheem tew ne lā nemahku ſtaħſtit, jo maſ ween ar teem eſmu tizees. Ta nu ir Baltawa. Bet kaſ tad tur uſ durruju paſodes? Ne kaſ, draugs, tur K. deewabijigu pantinu ſliktā Latweeſhu walobā ſiži uſ-ſiħmet. Wiſam jau taħds eeradums. Ta runadami eſam meſchā eenahkuſch. Waj naw laimigi tee, ka ſchē alaſch war paſtaigatees? Ganinsh dſeed un putniñſch ſchelhi ſwilpo. Kamdeht, putniñ, tu tik ſchelhi, ſchelhi ſwilpo? Waj tew preeka ne maſ naw? Kaſ tewi kaiſh? Kad buhtu wairak laika, tad ilgaki ar tewi aprunatos, bet redſi, ſaulite taſħahs no reetet un man jaſkubinajahs. Meſchinsch bei-ħsabs. Rabaga meſchin, tew gan daudj jazeſch, jo — ſlat, laſitaj — pee gara ſtaba dehlis peekalts, melneem burtem aprakſiits ar Eſajas praweefha wahrdeem: Nemaita to, jo ſweħtiba tur ir eekſchā. Laſitaj,

weiklus atraðis. Lai ſchī leeta paſiku noſlehpja, tad alminus jau piñgi gatawus aifwelu uſ buhwes-weetas, kur toſ tikai waijadſea ſakrant. Schi moſcheju eeswehſtijot natureja daſchdaſchadas zeremonijas, ko par waijadfigahm tureja. Sultana familijs lozeleem, kaſ tur laħi nahza bija ja-eet zaar jeħru aſiħim, kaſ moſchejas durruju preefſha bija kauti, lai welnus iſ moſchejas aifreektu projam. Natureja daſchadas eeraſtas luħgħanahs un weina iſdihħanahs paħtarus, un pehdi iſdalija galu no upuru lopeem nabageem.

Bet ari pats Abduls-Azizs, no Walara-Eiropas paħrbauzis, jajuta, ka wiſam ari kaſ jadara, lai tuwodamos nelaimi noweħru un lai ſawu dſiħwibū glahbu. Ne-apgħiſħħama tiziħa pee Muħamedaneeſħeem ir ta, la liltens ne weenam zilwekam ne-udriħiſtoeſ ſuſru, ka ſahdu buħwi uſſahzis, tamehr ſchī naw piñgi no beigta. Ka runa, tad ſchahdas bailes no liltens eſot bujusħas ka ūz-zejk, lai Abduls-Azizs ſiži Tschiragan-pili buħwel, no kuras weena dala bija jaħuħw ħepp kriſtala piles London. Ka pateeħħam maħniżiha sultanu uſ ſchī buħwi paſkubinajuse, ka wiſħi neħħwa ar buħwi ſteigħħes, ja wehl pats to aif lau taħħa eemesta melleja kawet. Kħadda deenā turp aifbrauzot, lai buħwi apluħkotu, titens uſſitħas uſ ſahdu dſelħa gabalu, kaſ iſ ſemex aħra ſtaħweja un rati paħrleegħahs ſtipri uſ weenu puſi, bes lā ſahda ſħadde buħtu notiſe. Bet taħħu jau peetika; ſchī neeziġu atgadijumu tuħlit uſluħkoja ka ſaunu prameetojumu naħħamib, un sultans devo paweħli, ka tas piles gals, kura preefſha tas bija notiżi, teek no-aħħerit, un pehz zista plahna no jauna uſ-buħwets. Bet ka weenige tamdeht daschi miljoni naudas maħniżiha par upuri kluwa iſmeisti, par to ne buħt nebijs weħħi pahrdomat.

Taħħu ne ween sultani, latr̥s, kam titai rota spejji, mekkle ſawu dſiħwibū jawn taħħu buħwi pagarinat. Es etminos taħħa noſirmojuſha, loti bagata Paſchja, kaſ ne taħħu no ſawas luſtes un atħuas mahjas uſ ſemex lila iħpaſħu lau-ku-niſiħu uſ-buħwet un tilliħo ſchī gandrihs bija gatawa, tad leelu buħwi ſawā dahrja eesajha, pehz tam ſawa harema dahrja iħpaſħu pawiljonu buħweja, tad aktar maſgaħħanahs

*) Schis gadaſkaitlis ſahlaħs no Turku tiziħas dibinataja, Muħamed ġebgħiſħanahs (Qedjsħra), kaſ notiħa 622. g. pehz Kristus peed.

labi, ka mehs ne neeka ne-esam aistikušči, kas sin waj nebuhtum ap-grehkojuſchees. Behn waſaru gan biju meschina un norahwu daschus reekſtus, bet peedod, mescha ihpaſchneel. Waj laſitaj, redſi winu augto kola ehku ar to waren augto almina pamatu? Tu tak redſi to ſar-kano dafſtina jumtu? Nu turp wehl, taſlaku ne. Tas pats behrſeem apſtahditais zelſch muhs galā uowedihs. Bet tu wehl gribeti ſnat, kas ta pa tahdū weetū, ičhe muhs pa labo roku, kur nu pat garam eijam. Draugs, ta ir Zimale. Ja tew, laſitaj, garlaizgs eſu, tad labprah no tewig atwados, to maſo gabalinu gan weens no-eiechu. Man ari gandrihs buhtu nepatiſkami, ka nahktu lihds, jo man ar draugu wehl pa tahdahn ſeetahm ja-aprunajahs, kuras tew newaram ſtabſtit. Dſihwo weſels, laſitaj! un ja Zelgawā agraki noteizi, ne kā es, tad ſweizini amata-brahli un draugus. Dſihwo weſels!

III.

Augſham brahli, eſim droſchi!
(Dünſbergis.)

Kamehr ap manu draugu un amata-brahli wehl ſaldi ſapni laſtahs, tamehr laſitajam lai paſtahtu, kā tahu ſeetas un buhſhanas iraid. Uſ konferenzi eet wehl laika deesgan, jo tagad wehl agrs, agrs rihs, un konferenzen darifchanas tik ſahfchotees puſkſten dewindos. Nē, es newaru iſprast, ka mans draugs tā war guſet, jo ſchodeen pirmā otrs wiſpahrigas ſkol. konferenzen deena. Mani jau maſa gaſmina bija uſmodinajuſi; haſchijos, ka tik pa wehlu nenoteckam. Laſitaj, tu ſmejees pa manu prahinu, ſinadams, ka Zelgawa tik ſtundas gahjumu atſtati. Ja, mihlais, ar tewig tas zitadaki, tu ne-eſi ſkolotajs. Muhs konferenze tā ſakot ſwehta leeta, fanahſim no malu malahm un eeftipri-nafimees ſawās amata darifchanas; eelfch muhs eefalnojees dſitaki tautas- un tehwijas-miheſtiba. Dſirdeſim tauteefhus tautiſki runajam.

Laſitaj, waj nepatiſk ar manim padſeedatees? Eſmu ſeels dſeeſmu mihiſtaj, un kuru ſhukr tauteetis tad lai nedſeed? Mans prahis lihgiſmis, jo ja-eet uſ konferenzi. Augſham brahli, eſim droſchi! jeb dſeedaſim:

Ram brihwās kruhīs vihra ſirds atrodahs,
Ram ſpehks wehl nelaufis dſihwes gruhtibās;
Lai zeſchhi weenodamees kopa dodaħs;
Ji pilnas kruhīs dſeed dſeeſmu lihgiſmibās.

Bet laſitaj, ičhe es tewi eepaſiſtini ar manu draugu W. J. Mans draugs netizigs Toms. Wiſch waſar waſarā ne buht negribeja tizet, ka ſchodeen ſkol. konferenze. Kā tas warot buht, ka wiſch no tam neneka neſinot. Wiſch kā wezaks un prahigalo vihrs, bija ſahzis no politikas runat, kamehr konferenze tik nepiſnigi iſſinota, bet es wina runu daudj ne-eeweheroju, jo domaju ſawā prahī, ka daudj ſinu naw waijadſigs. Skolotajs tak war pats apklauſchinatees. Nu laſitaj, eſam trihs, eſim teesham uſ konferenzi. (Uſ preleſku wehl.)

namu juhemala, un kād ari ar ſcho gandrīs jau bija gataws, tad lika ſawu loti ſinu un nezik wezu namu uſ ſemehm no-ahedit un no jauna uſbuhtum. — Ar tahdū ſtaubdibū taſ nabadsinj uſluhlo ſawa bagata ſaimina lihdsellus preekſch dſihwibas pa-garinaſchanas! Ja tamehr notiltu, ka tahdū buhwe, ihpaſchnekanzaur nahvi aifeijot, nekef galā, tad to alaſch mehds tahdū atſtati, zit tak ſa gatava nahluſe. Abdula-Aziza mahſai, ſultanei Adelai, reiſ to peerehkmaja par waren ſeelu pahrgalwibū un grehlu, ka wina bija uſdrhleſeſches, weenu tahdū ehku lihds galam likt uſbuhtum. Gar Boporus kraſteem war ſoti daudj tahdū puſbuhtu jeb pa wiſam nenobeigutu namu redſet. Kad nu reiſ tahdū namu pilnigi iſbuhtu, tad ſoti daudj upuru un welnu-aifſhchanas pahtaru waijadſigs, lai aiftreelku ſchētanus, afretus un guhlu, tas tur apmetuſchees. Tee pirmajee ir welni, afreti ir ſauni gari un guhli ſawabi neganti luſtoni, kas no lihds ſarajahs un to ſargus, ja teem prahī naht, to leegt, uſ eli aifwed.

Zil waren ſchi mahatiziba ziwelu garā eespeduſehs un zit ſpehzigi wina pee auſtrumneelu bedſigas ſantafijas wiſu ziwelu war ſatreel, to eſmu daschreis peedſhwojis. Paſtahtischi ſchē tahdū no teem eewehejamaaleem notiſumeem ſchinī ſinā. Gumiſchleja Kalfa bija jauna, ſtaſia wehrdene tanī paſchā namā, kurā es tahdū ſaſku eedſhwoju. Winas kundje to tahdū wehla waſarā ſuhtija uſ nama otru galu, un uſ tureeni eeſot Kalfa bija ja-eet zaur tahdū gangi, kurā, ka wiſi eedſhwootaji tizeja, ſpoļi ſawus nevarbus paſtrahda. Pagahja ſabs laižiſch un ſtaſta meitene wehl ne-atnahza atpalač. Bus nepažeetiga pus ruhpiga buhdamu, kundje iſſuhtija zitas wehrdeneſ ar lampahm, Kalfa meklet. Šihs atraida Kalfa gangi bes atmanas gulam. Rabaga behrnam bija gruhta ſlimiba jaſahrzeſch, no kuras wina wehl pehdigi ſurla paſka, laikam tilai tamdehl ſa truhla iſtēna dakteria paſka. Gon aſtauza daschadus derwiſchus, kas lihſchanas un weina-pahtarus par winu ſtaſtija, ar gumjas tinti ſorana perſhas uſ papihra ſtaſtija, tad tak ſwehtia uhdenti noſlaloſa un ſchi ſlim-negei dera dſer; tiptat mas paſhdejia tak ſwehtas un apivheſtias ſeetas, to wina

Daschadas ſinas.

No eelfchſemes.

Peterburga. Pee Warschawas bahnuscha 19. juliā notizis ſchahds godijums: Rahds Wolinijas regimenter ſaldats uſarū ofiſeeriim garan eedamis to neſweizinajis. Ne wahrdā neſazijis ofiſeeriis gahſees uſ ſaldatu un ſitis tam wairat reiſas pa ausi. Publita par ſchahdu iſtureſchanos ſoti ſaduſmojuſehs un pagehrejuſe, ka no polizejas puſes par to protokolu uſnem. Kā „St. Petb. Wed.“ ſino, tad protokols tagad peefuhtits tureenes komandantam un par ofiſeera iſtureſchanos ari ſara mihiſterim ſina laiſta.

— Noſaluſchu ſaldatu deht Balkaņos pee ſchipkas, kuru ſtaſts lihds 6000 ſneebjotees, kā iſ San Stefano „Goloſam“ ſino — iſme-kleſchana eefahkta.

Widſeme. Rihga. Pilſehtas galwas paſihgs, leelas gildes wezakajs, Gustafs Molien, Magdeburgā, Wahzijā, peepeschi nomiris. Braunschweigā wiſch ſpirkts un weſels eekahpis wagonā un Magdeburgā abrauzot winu atrada nomiſuſchu. Wina lihki 25. juliā uſ Rihgu pahrwets.

— Linu poſtitajs (Plusia gamma), kas ſhogad daschās weetās Widſemes ſemkopjeem tik ſeelas ruhpes padara, ne-eſot ne buht tik ne-paſiſtams. Zau preleſch 30 g. Seemela Widſemē tas tahdā paſchā wairumā ceradees, kā ſhogad. Lehna ſeema un ſauſa karſta waſara tahrpa attiſtischanos tik ſeelas mehrā panevizina. Rihgas politechnikas profefors Wolfs bija iſbrauzis mineto linu-poſtiu wina poſtiſchanas darbā apluhkot un ſino par to, ka tahrps eſot ſalch ar ſechahnū dſel-tenahm ſtrihpahm uſ muguras. Starp Wez- un Jaun-Bebru un Hirſchu muſchu daschi laukti bijuſchi pa wiſam no-ehtī, it ihpaſchi kure lini wehlu ſehti. Profefors Wolfs dod to padomu, lai no tahrpeem apſehtos linu laukus tuhdal noſluhž, kād ari tahrpu wehl naw wiſai daudj. Tas ihpaſchi tamdehl darams, ka tahrpi diwi gadus dſihwo un tayehz ari nahloſchā gadā atkal war leelu ſlahdi padarit. Kur laukti pa wiſam no poſtititi, tur deretu tos ar ſmagu bluki ſtipri norulei, lai tahrpus zaur to nonahwetu. Labibas laukus tahrpi wehl naw aiſtituſchi. Profefors Wolfs daschus panehmis lihdsā un ſizis teem ſienu ſapas preekſchā, lo tee eefahkumā naw gribejuschi ehtī, bet wehla ſtachu ehdouſchi. Schee tahrpi wiſmihlač eldot ſinus un ſanepes, bet ari ſinus un pupas, dahrja ſaknes un nahtru ſapas un kartupelu laſtus.

— Rihgas Latweeſchu amatneeku beedribi baſturejuſe iſwehtdeen, 23. juliā ſch. g., ſawn pirno ſehdeſchanu, kura no Latw. amatneekem bijuſe ſtipri apmekleta. Beedribas dibinatajs D. Sarin kungs atlaſhja ſehdeſchanu un paſſinojis, ka beedribas ſlikumi no mihiſteria f. apſtiprinati. Nahloſchu ſehdeſchanu noſlita uſ 30. juliu ſ. g.

aplifa. Nebuht newarejo tos laudis pedabuht, lai dakteri ſauktu, tur ſchētans waj afretis pee ſahdas ſlimibas mainigs, tur pehz winu tizibas ſitai derwiſchi war lihds. Kā jau mineju, eſmu daschus tahdus gabijumus peedſhwojis. Ta reiſ ari redſeu, ka tahdū ſitu wehrdjeni, kā ſauſes karſtuma bija ſlima paſlikuſe, ta ahrſteja, it kā to buhtu weſns apſehdis.

Ari ſapnu iſſtahſtischanas Turzijā ir ſoti zeenita; no tam runā ne ween haremīs, bet ari ſafejas namīs. Jeb turu, kas ſchi mahſlu prot, it laipni uſnem katra Turka mahī. No ta ſauzama ſauna ažu uſmetuma wiſi Turki no jeb tahdas ſahetas ſoti bihſtahs; tāpat no iſſaultischanas. Ja kā ſ. p. aifmiretos un iſſaultu: „Ne guzel tſehndjuk“ (kas par ſtaſtu behrnu), tad winu ſteigſchus lihds, lai ſplauj apbrihotam behrnam waigā waj lai maſalač „maſeh alah“ iſſazidamis, rauga nelaimi maſinat. Tahdā mahatiziba naw wiſi ſitai ſchur tur Turzijā uſejama, ta it wiſur atrodama un it wiſas Turku tautas dſihwes ſlikums. — Kad tahdas ſeetas paſuduſchus waj ſagtaſ, tad ne-eet wiſ uſ polizejn, bet pee „gudrajeem wiheem“ t. i. pee derwiſcheem, lai ſchē ar ſawahm iuſhſchanahm paſhdejta ſuduſho leetu atraſt. Reiſ biju ſlaht, tad ar taheem neeleem mehginaja iſdabuht, kas weenu naubaſ-kaſtiti ſadis. Daschus nabaga ſeewinas, kas nelaimes deenā apſagta mahī bija weſet bijuſchus, kura ar wāru atveſtas un kopa ar beeñetneeleem tahdā ſahē ſapulzetas. Rahds derwiſch ſtaſtija daudj iuſhſchanu, uſralſtija ſorana perſhas un dera wiſeem no ta uhdene dſert, kurā tahdū ſa noſlaloſa. Wiſi zeribas pūli gaibija, lai wainigais uhdeni pee mutes ſlikums jau nomirs waj maſalač no ſtipreem ſtrampjeem ſarauts pee ſemes noſlaloſis, bet wainigais, kā ſliks, ne maſ nebija ſahlē, jo jebsku daschi wehrgi un wehrdjenes to pahrbaudiſchanas dſehreenu ar redſamu nepatiſchanu dſehra, tamehr wāri paſha weſeli. Bet fungi un derwiſchi bija pahrleezinati, lai noſeedsneeks aba ne maſ ne-eſot ſtarp ſapulzeteem, jo ſchi ſlihdsellis ne kād newiſ.

(Uſ preleſku beigums.)

No Wez-Peebalgas. No 6. jul. sahkotees seena laiks ir bijis alašč labz lihds pat schim brihscham. Gaiss ir pahraft karsts; gaidam leetu, lai lauku augi aif karstuma nepanihktu. Pa' leelakai datai seens jan plauts. Sahle bija masa un seena wairums masals ne kā pehr-najā gadā, it ihpaschi purwa plawās. Kā dsirdams, tad ari zitās pusēs sahle bijuse masa. Tur pretini ahbolinsch, lai gan muhsu pusē ne wifai stipri kopts, bija itin labi pa-audfis, ka labaka newareja weh-leetees. Raut gan schihs wasaras leelakai dala pasčā augschanas laika bija fasa, tad to mehr wasarejs tagad stahw brangi, tik weegla, kā smagā jemē.

Dashas upites, kas retahm wasarahmu sawa tezeschanā

lehnu wehju; jeme gan nobira balta un daschi krušas graudi bija masu kartupelu leelumā. Scheem fainnekeem naw ne mas janoskumī, jo wini dabuhs skahdes atlīhdīnaschanu no krušas beedr., kura schē hastahdijushehs no wīseem W.-P. fainnekeem. Beedriba pastahw bes grunts-kapitala tik weenigi zaute to, ka aprehtinata skahdes nauda no fainnekeemi teek eeniafsata walsts waldei, kura to išmalka no krušas apskahdeteem semkopjeem.

Wihlande.

Igaunii avise „Sakala“ stahsta schahdu atgadiju. Ne sen atpaka! P. kirspehlē pahrdewa nomirushā mahzitaja mantibu. Starp zitahm leetahm ari nelaika mahzitaja mehteli pah-

Piers Giso. (ip. 248.)

apstahjahs, koh wasar no maija sahkuina jau išūkuschas, to mehr jemei naw waijadsgā mitruma truhzis, ko mafī leetus debestini atnesa. Rudī kā jau ar weenu us „Jehlabeem“ apsola jaunu rudsū maiši. Ari seemas un wasaras kweeshi labi deesgan schim brihscham iſſkatahs. No lineem newar wis fazit, ka pahrspehj zitus gadus, to mehr ari pa leelakai datai labi. No faininu walstīm dsirdams, ka sawadi tahrpi linus pagalani no-ehdot; ari muhsu pusē daschi semkopji ūka, winus pa weenam ari ūwōs tihrumōs jau pamanijuschi. Tīkai janoschelio kahdi W.-P. fainneeki, kureem 27. julija kruša linus stipri apskahdeja, kas pasčā brangā augschana atradahs, tad ar weenu schkeedru augeem wis neezigala kruša dauds skahde.

Zitai labibai ta mas skahdeja, jo krita ar

dewa, ko weens senneeks par 75 kap. par ihpašchumu eemantoja. Senneeks ūhwo mihledams, melno mehteli pahrdewa otram senneekam par 2 rubl. Schis mehteli apwilzis taišni no uhtrupes eegabja frogā schnapši dsert. Schē winu seewas un behrni apstahdamī luhdsā melnā mehteli runas turet, ko schis ari darija par leelu preeku ūkawitajeem. Mineta avise pahmet mahzitaja behrneem, ka naw pa reisi darijuschi, ūwa tehwa omata mehteli pahrdodamī.

Kurseme. Je hlabstatē nafti no 22. us 23. juliju atkal bijis uguns-greħks, bet schoreijs tikai weens nams nodedsis, kas par 3000 rubl. bijis apdrošchinats. Nodegusħā chlā naw ne weens dīħwojis un ta-

nobeguse lihds pamateem. Nama ihpachneeks nebijis mahjâs. No kam uquns zehlusehs, wehl naw sinams.

Grobina. Par Grobinas aprinka teesās aksesori no justīcijas ministerijas apstiprinats barons Franzis fon Bistrām.

Sakumis svehtki Psalzgrahwes birsitē. 2. junijā f. g.
Brambergas Lihgo-koris svehtija sawus gada-svehtkus Psalzgrahwes
birsitē, kuru zeen. Gotsh l., tagadeis Psalzgrahwes arendators uš
sivehtku-komitejas ihgħanu ar mihtu prahru, wehl żiġu waijadsgu
materialu nowehledams, preeħxh svehtku platscha atweħleja. Svehtku
weesi pirms sapulzejahs Psalzgrahwes skolas-namā pee laipnigà skolas
tehma un maħtes, no mums wißeem mihloteem Müllerha funga un fundes.
No tureenes tad wiċċi beedri un weesi puli. 4. pehz pu. jaunki mu-
sikai spehlejot, dewahs u sivehtku weetu, kas birsites widu kofshi un
lahrtigi no ruhpigas svehtku komitejas bija aprobehx-hota un ar wiċċam
waijadfibahm pilnigi isriekta. Svehtkus atklaħha G. Mather l. ar
ihfu runu, pehz tam runaja S. Neuberta l. Peħz runahm dseedaja koris:
„Deewi svehti Latwju.“ Nu eesħakħas jautra d'sħħe, dseesmas no
Lihgo-kora mainijahs ar dantscheem liħds weħlam wakaram. Wakarā
sivehtku plazi apgaismoja daschadas krahfot papiħru lahypas un weesus,
kuru pahraf par 150 bija sapulzejus-ħees loti usjautrinaja daschadas
skunstigas uqunis, kas sprehgodamas gaisħ sħrehja. Drisji ween bija
pusnalki flaht, weesi saħka sħkirtees; bet no katra sejjas wareja lafit
to weħlesħchanos, kaut ari u preeħxhu Lihgo-beedriba sħeit sawus gada-
sivehtkus sveħtitu. Ari es sħklidamees no firði weħlejós, kaut meħs
daudż taħbi deenu peeddihwotu. Jo kur tik fahrtigi un godi, miħligi
un fatizgi weesi un neweest iſturahs, kà sħeitan tas bija redsams,
tab jau jautra kus preeħkus newar weħletees. Tadeħk lai d'sħħiwo Lihgo-
beedriba aqgħi!
Pogu Janis.

No B. pagasta mumsino par noschehlojamu nomaldischanos
pee tureenes pagasta amata-wihreem. Atbildibu rakstitajam atstahdam
mehs šcho rakstu plaschakai publikai pañneedsam, zeredami zaur to pee
min. wihreem atſuhſchanu no winu darbeem modinat. Raksts ſtan tā:

Kā muhsu pagasts wehjcha zelu usnehmis, us preefschu tilt gribedams, atpakał eet, to laikam jau wiſs J. aprinkis fin, bet no kam tas nahkahs? Ar pilnu taisnibu un ūlaidru ūrdi war us tam atbildet, kapee tam muhsu pagasta wezakajs wainigs, jo wiſch ir tas, kas pagastam ar ūlisku preefschijimi pa preefschu eet, lai gan waijadsetu otradi buht. Pebz ik latras ūejas deenas, pebz ieb kaut kuras ūapulzes pag. namā muhsu pag. wezakajs alasch atronams — ūrogā pee ūahrſchu galda, kur tas ar ziteem, kam tilai patihk ūeebeedrotees, lihds pulst. 4, 5 no rihta dser un ūahrtis us naudu ūpehlē. Sinams ka zaur tam ūaudis neteek us labu ūlubinati; it ihpaschi ūuischi ūsenahs pebz pag. wezakaj preefschijimes darit. Dascham ūaimneekam naaktihm naw ne weena ūuischa mahjās; tee ūrogā pee trumpehm ūehd un daschi ari dauds, wiſu ūawu ūelalu ūada ūoni ūahrtis ūappehlē. Pee mums aba wiſi „well us naudu,” wezi un jauni, un ūalabad tad ari lai nedara, kad ūsied ūawu pagasta wezakoj ūeelamees, ka tas ūhogad 3—400 rubl. us ūahrtihm ūopelnot. Waj war par ūaunu nemt, ka ari ziti pagasta ūozekti pebz ūahdas brangas ūelnas ūsenahs? — Scho ūuden buhs pag. wiſru ūelachana, ūuhgšim Deewu, lai Wiſch mums ūalihds jo ūreetnu pagasta ūalwu eezeit.

31 Brambergas. Mehs Brambergneeki esam laimigi lautini, dñihwojam tanî wisaugligalâ Kurjemes widuzi un esam ari wahrdapilnâ sinâ loti labi istifuschi. Kas mums truhfsi? Kweeschi augaumalam, paſchu faiyneeku un ari pagasta kapitali eet leelumâ, „ſatfirſnin, ko wehlees tu wehl?“ Waj mums pateefigi naw wiſâs leetâs Deews un gan? Ari materials akmens un ſoldos preefch ſkolas un pagasta nama buhwes jau preefch 5 gadeem par ſtaidru tekoſchu naudu ſagahdats, par ſtaidru tekoſchu naudu, waj ta naw manta! Maſakais pagasta kapitals ir it droſchi noguldinats, ſapuhſchanai padotôs ſkold. Kamdeht tad nu nebuhwè pagasta namu? kâ ſtahw ar ſkolas namu? Tâ praſa daudis pagasta lozelli, daudis fehrojahs, luhdis un brehz pehz ſkolas nama, bet kâ nebuhwè tâ nebuhwè. Lai gan ſkolas likumani, kâ dñird, ta wara eſot pagastu peetureht, ſkolas namu fur truhfsi, buhweht, bet kâ rahdahs, tad mina ſpehks waj negrib jeb newar parahbditees. Wehletoſ labraht ſinah, kahdi ſwarigi eemeſli un ſawekli pagasta waldi attur, ſcho preefch pagasta tik nopeetnu leetu ifpildiht?

Duhries.

Jelgawas „Liederkranz“ vseesdachanas beedriba issbrauza
16. julijsā ūch. g. us Staklu mahjahn, Lipstu muischas dselszela stanzijas
tuwumā, tur sawus saluma-fwehtus fwehtit, ar dseesdachanu ic. Schee
fwehtki pilfehtneeleem isdewahs wiſai jauki, par kureem it ſewiſchki
bija ko preezatees, ka wispahr ſtingra, nosazita lahtiba waldija. Kungu
un dahnu is pilfehtas bija wiſai dauds peedalijuschees, kas pee jauka
un patihlama laika bija zihtuschees beedribai lihdā isbraukt, tafs deenas
papreezafchanos un dſestru, atspirdzinadamu gaſju ſaweeem noguruſcheem
ſpehkeem koſchā ſalotni eeguhtees. Nehkina, ka no pilfehtas ween lihdā
800 perfonas pee ſcheem ſwehtkeem dalibu nehmuschi. Bet kad nu
ari Latveeſchu publikai ſhee ſwehtki bija ſchoreis laikā ſinami dariti,
un ſewiſchki lauzeneeleem iſſludinata brihwa peedalifchanahs — tad
gan ari no ſcheem luſtigeem dalibneeleem wareja ſagaibit dſihwu
peedalifchanos, jo ſhee pa wiſahm zitahm tahdahm jautribahm jo wairak
dſeedachanu tur ſoti mihi. Ir ſinotajs dewahs preeka pilns us ap-
ſihmeto ſwehtku weetu, zeredams tur apkaimes lauzeneekus leeleem
bareem atraſt ſapulzejuſchos; — bet tam wiſai wiſlahs, jo is wiſu
tuwakajahm apkaimehm bija ſoti maſ weesu peedalijuschees. Wispahr
ſakot, Latvju publikas tē nebija ne zik, laikam gan tadeht kā tē tanī
apgabalā tahdus ſaluma preekus dabon wiſai beechi baudit. — Bet
kad nu tomehr lahda dala no apkaimes lauzeneeleem nebija ne zik pee-
nehmigi; jo ſcheem par peedalifchanos, kas nebija ne maſ domajams —
waijadſeja ſho iſrihkojumu kreetni ſamalkat, tamehr wiſi ziti gahja
par brihwu. Deemschehl ſhee bija ſchoreis weenigi tee iſredſetee,
kam par laipnu peedalifchanos waijadſeja, godigi ſawu mazinu atwehrt
un ſawu ſihku naudu us ſwehtku altara upuret. Pa wiſam ne-iſprotams,
kahds noluſks tē bija iſrihkojajeem, pirms iſſludinat lauzeneeleem brihwu
peedalifchanos un wehlak maſku pagehret. Tomehr gan no maſſachanas
ne weens ne-atrahwahs; maſſaja un dſihwoja it jautri. Wehl japeemin,
ka daschi no pilfehtas ſelisheem bija nodomajuſchi pret ſcheem laipnajeem
maſſatajeem wehl nekahrtibas zelt, bet protams, ka us tam no kahrtib-
neeleem nebabuja wiſ atlauſchanu. — Runas ne kahdas wiſai eeſeh-
rojamas netika turetas; tikai wiſſloſotajs Kruse l. us weesem at-
greesdamees peemineja laipnōs wahrdōs winas beedribas darboſchanos
un tafs deenas iſrihkojumu. Pa ſtarpham ſpehleja ſara-muſika un
dſirdeja gan garakas, gan ihsakas dſeesminas jauki uſdſeedam un if
pa reiſahm beedr. preekſhneeleem kā wadoneem augſtu laimi nowehlam
un ſlanigus „hurah“ uſſauzam.

J. L.

Sinas is zitahm walits weetahm.

Krementschuka. Nehweles dahmu komiteja Turku kara eesah-
bija nospreeduse, tam kareiwim 1000 rublu dahwinat, kas pirmo
ju karogu ujswarehs. Nu pot 13. junijā šchi dahlwana pehz Deewa
schanas Potoki sahdschā, Krementschukas aprinki, kluwa peeschkirta
ielim Lulkanezam, kas peedereja pee 15. strehlnieku bataljona, ge-
la Gurko komandā. Dauds eewainojumu dehl, ko šchis 30 g. wezs
nis pret Turkeem zihnidamees bija dabujis, winu uj šcho Potoki
chu aissuhija, kur tas nupat isahrstets. Dahwanas pašneegschana
a ar leelu godu, dauds laubihm klahit esot.

Ribinfska. „R. Mir“ raksta, ka tureenes kundses saguhstitos Turkus tanī mehrā eemihlejuščas, ka pat prezetas seewas nekaunotees Turkus pa naftiht apmeklet. Ne ūen tur kahds nafts waftneeks ūakehra kahdu jaunu faufmana seewu, kas ar pazīmu roķā no kahda Turku ofizeera kambara pa logu islehža. Uš polizeju aīswesta jaunā seewina issazija, ka wina pa nafti pee ofizeera bijuše weefotees. Pazīnā atrada netiħru weſchu, ko ta no ūawa mihiķā preeksjā išmaſgaſhanas bija lihds panehmuſe.

Ī „Wald. Wehstn.“ redsams, ka Deenwidus Kreewijā sirgu-sahdsības loti isplatijsčahs. Wolinijas un Podolijsas gubernās 3 gadu laikā par 1,807,687 rubl. sirgi nosagti. No tam redsams, zīk leela skahde semkopibai zaur to noteek. Izmeklejčanas- un meera-teesu preeksčā nahza 1874. g. ne māsač kā 2650, 1875. g. 2519, un 1876. g. 1841 īuhdības sīrāu sahdsību deht.

Besarabija. Tureenes gubernā, kā „Birsch. Wed.” rāfsia, plaujas zerbības loti masinajus chahs. Gandrihs wišā julija mehnesi leetus lijis, no kam wiša labiba ūkritisē un ne maz ne-ēsot zerbības la ta waretu atkal ūkretēs. No leetus ari tabaka plantaschahm un

wihna kalneem loti dauds bijis jazeefch. Wifâ gubernâ ir leels darba spehka truhkums, zaur kam tad ari darbeneeku lones loti leelas.

Zarizina efot adwokatu truhkums loti leels. Kā „Sarat aw.“ fino, tad weens no tureenes adwokateem aizzelojis, otrs mehginajot fewi paflehtp un treschais eeslodjs — zeetumā. — Uz šo finu mehs daram ihpaschi Zelgawas faktu adwokatus ušmanigus.

Kiewa. Sawas lapas 23. num. mehs finojam par tureenes schandarmu wirfneeka barona son Heykina eewainoschanu, kas zaur kahda ſlepława roku tilka isdarita. Tagad „Btg. f. St. u. L.“ rakta par schahdu gadijumu. Ne ilgi atpakal kahds jauns zilwels pagehreja ar tureenes polizejas meistarju sem tschetram azihm runat, ko tam ari at-wehleja. Jaunais zilwels issazija, ka winsch baronu son Heykinu noſchahwis. Polizejas meistars peemineja ka barons naw noſchauts, bet nodurts. „Bet es winu noſchawu,“ jaunais zilwels stihwejahs. Par ſewi paſču tas issazija, ka winu fauzot Igelmani, winsch efot Schihds un libds ſhim efot Kamenez-Podolska ſkolä gahjis. Polizejas meistars jaunekli patureja iſmekleſchanas zeetumā ar ko tas bija itin meerā, jo tas atbildeja: „to es ſinu, bet es zeru, ka dabuſču labu ſambari un loſti.“ „Ne ka no abeem,“ flaneja polizejas meistara atbilde. „Es Jums pat ne guldas newaru dot un domaju, ka kustoni, kas ſambari atrodahs, Jums ne gulet ne-atlaus. Otrā rihtā Igelmanis iſteiza, ka winsch naw Heykinu noſchahwis. Uſ jautajumu, ſamdehl winsch wakar melojis, tas iſteizis, ka winsch ir padſichts gimnaſiaſts un wezaki winu pa wiſam atſtaħjuſči, wina nodoms bijis iſmekleſchanas laifā brihwu forteļi un labu loſtu dabot un ari uſ taħdu wiħsi no fara-deenesta iſ-ghalbtees. Ari ſinas iſ Kamenez-Podolskas iſrahdija, ka Igelmanis taifnibu runajis un ka winsch Heykina eewainoschanas laifā naw ne maſ Kiewa bijis.

Politikas pahrfats.

Nīhgā, 31. juliā. „Waldibas wehstnesis” neš pagaru rakstu par Berlīnes nolihguma apstiprināšanu. Wisspirins no waldibas puses teek iſſkaidrots, kāmdehk beidsamais lārīsh bijis jawed, tad teek pahrunata Kreewijas politika beidsamo 20 gadu laikā. It ihpaſchi teek uſ to aizrahdits, ka Kreewija naw bijuſe aizguhbama un meera-prahtu iſrahdijuſe, kas jau zaur to peerahdams, ka Kreewija, jebſchu ta lārā bijuſe uſwaretaja un tik leelus upurus nejuſe, tamehr koti mehrena bijuſe ſawōs prāſijumōs. Tahlak wehl poemin, ka robeschu nosazīſchana ne-ejot deesgan pilniga; kongress tāhs nolizis, geografiju un politiku, bet ne wiſ tautibas eewehrodams. Turzijas buhſchanu pareiſu nodibināſchanu nekawejot tik dauds Turzija pate no ſawas pufes, ka Eiropas ſeelwalſtju neweenprahriba. Kamehr Turzijas waldiba wiſus nolihgumus uſ mata eewehrojchot un iſpildiſchot, tamehr Kreewija no ſawas pufes winai labprahrt pē tam palihdſeſchot, bet ja ne, tad Turzijas waldiba pate parakſtot ſawu ſpreedumu.

Starp Turziju un Kreewiju sahl meers jo wairak nodibinatees. Generals Todlebens, fa ijs Konstantinopoles raksta, ejot ar meeru sahdu dalu no Kreewu poñijahm pee Konstantinopoles atskaht, kud Warna un Batume buhs pilnigi Kreeweem atdotas. Turotees pee Berslins nolihguma, Kreeweem no 31. augusta lihdi 5. septembrim ja-aiseet no Konstantinopoles tuwuma, bet pa tam wineem waijaga buht dabuju-scheem Warnu un Batumi. Berams ka ijslihdsinafchanahs notiks meerigi un fahrtigi; Turku ofizeeri 28. julijä no Konstantinopoles aifbraukuschi us Sewastopoli, tur saguhstitos Turkus no Kreewu waldbas preti nemt un us mahjahm aifswadit.

Starp Austriju un Turziju eesahkumā bija schkelschanahs iżżejh-
iżħahs, Bošnijas un Herzeġowinas deħl, jo Turku waldibai ne buxt
nepatika, ka Austrija iċċihs prōwinzes meera nodibinaħħanas deħl pa-
nem fawā sinā un warā; Austrija fur preti bija par to fa-ihgħuse, ka
Turzija ne neelha nedarija, lai tureenes eedshi hwotaji Austreeħħus ar-
labu un laipni ujsnejtu, bet weħl no fawas puves nemeera-uguni pret
Austriju bija kurinajuse. Ta' tad-notifka, ka Austreeħħeem 24. julijs
bijah jakaujħas ar nemeernekeem ppe Magħlajjas, fur wineem diwi krita
un 10 kluwa eewainoti. Nemeerneeki paċċadejuschi 2 farogus, dauds
eerotħu un munizijas. Leelgħabalu un flimxha lodes no Austreeħħu
puves loti dauds nemeerneeku nokawusħas, ta' ka tee tħapah gar-
sejji gulejuschi. Kahdi 20 nemeerneeki behgħot noslighkuschi Bošnijas upē.

Austreeschi nespēhja pakāt dīshées, tamdehl īa saldati bija nogurufchi un zeli loti flitti. — Mostarā nemeers no Austreescheem apšpeests un Austreeschi to eenehmuschi, bet Serajewā nemeerneeki sagatawojahs us ūshwu pretoschanoš un Hadzhi-Kodja aissuhtijis wiſas feewas un behrnus projam. Bosnijas nemeerneekem peebeedrojuſches 3000 Albaneſeſchi.

— 29. julijā iš Wihnes sīno, ka Austreefchi sem Wirtembergas herzoga
26. jūlijā ar leelu nemeerneku pulku kauvēches pēc Zaizes. Rauja
bijuse aīsnaina un aīswilkusfehs 9 stundas, bet nemeerneeki kluwuschi
stipri falauti un us wiſahm puſehm aīstreekti un Zaize no Austreefcheem
eenemita. — Zerē ka Austreefchi Bosniju drihsumā apmeerinahs.

Konstantinopolē kara-teefā noteefajuſe Sabri Paſchā, to par
prastu ſaldatu paſemodama, tamdehſt fa tas Ardahani Kreewem atdewis.

— Turku waldiba dabujuſe ſinu, ka Filipopolē paſtahwot komiteja, kas par wiſu Rumeliju iſplatijuſehs, un gribot panaht abu Bulgariju ſaweenofchanu. — Is Balkareſches ſino, ka Frateschti pulwera magaſine gaifā uſſprahguſe, pee tam 55 zilweki galu dabujuſchi un 31 eewainoti.

Italijas valdibai isdewees nemeerigo prahtu pee valdibas pretineekeem apmeerinat; wina isskaidroja, ka Italijai ne buht ne=efot eemesla ar Berlines nolihgumu nebuht meerā; ari Italeefchu awises to atsinuschas runaja pa meera puši. — Kā dsīrd, tad pawesta valdiba gribot ar Italijas un Wahzu valdibahm meerus lihgt; turpmāk redsesim, zif tahl tas isdotees. — Pawesta walsis=sekreters Franchi ar nahvi aigahjīs; wina weetā, ka dsīrd, eezelschot kardinalu Nina un fchis solot tad stingri pee sawa preekhchgahjeja politikas turetees.

No Teplizes raksta, ka tureenes weselibas awoti Wahzu feisara weselibu loti stiprinajot. Daschi waldneeki is Wahzijas tur Wahzu feisaru apmellejuschi; ari Austrijas feisars 26. julijā Teplizē atbrauzis, fawu augsto weesi apsweizinat. Bahnuši feisaru loti dauds laisču ar leelu gawilešchanu ūgaidija. Daschas Wahzu awises bija ispauduschas to ūku, ka atkal mehginats, firsta Bismarka dīshwibai ujsbrukt, bet tas ne buht naw teesa. Firsts Bismarks aisees no Rīsinges us Gasteini un buhs Berlinē atpakaļ, kad walsisweetneku ūpulze ūnahls. Walsisweetneku wehlešchanas wehl naw it pa wifam nobeigtas.

Visjaunakās ūnas un telegrami.

Nihgā, 2. augustā. Par jaunu lauju starp Austreescheem un nemeerneekem Bosnijā peenahluschas wehl schahdas finas no 27. julija: Walat diži Austreeschu brigades no 6. diwisijsas gahja par wiſai lalnainu strehki no Maglaijas un Žepzi. Zeld atrada 6000 eenaidneelu ar 4 leelgabaleem, ko pehz ūhvaas pretoschanahs is diwahn posizijahm aisdīsina. 27. strehlnieelu bataljons, no fahneem usbrukdams, pēspeda lahtīgu nizamu bataljoni ar 4 ofizeereem eerotshus nolikt, un eeguma pee tam 4 munizijas ratus. Austreescheem krita un kluva eewainoti 58 wihi. Filipovitsch ar saweem pawadoneem wairal reisu atradahs apakš eenaidneelu uguns.

Í Ódesas rakta 31. julijā, ta torpedu laivai „Sulina,” us Nikolajewu brauzot, kails pahīsprahfsis, pee kam flavenais flotes warons Borschdestwenski, 3 mašchiniisti, 2 deenesneeli un 2 slimī mašchinisti dīshvibū pašaudeja. Lihkus newarot atrafst. No wiseem lauvneeleem dini isgalabti.

A. Webera f., advokats Nīhgā — lä „Btg. f. St. u. L.“ sino — ir dabujis atwehli, laikrastu „Balss“ išdot, kas no 1. oktobra šch. g. 2 reis nedelā išnahelsot. Šīkšķes īņas valstesčiūm turpmāk.

No Talseem. Tureenes semlopibas beedriba, kas zaur W. Kronberga lga. puhlineem dibinata un jawus statutus jau dabujus, 28. julijā notureja sawu pirmo general-sapulzi un tanči isvēleja: par presidentu aprinka maršalu Wahnes baronu fon Hahn, par wize-presidentiem: Oderes arendatoru Blomberg l. un Meeguses arendatoru Chr. Meyer l., par kaseeri un pirmo selreteri W. Kronberg l. un par otru selreteri Postendes jaun-muischcas arendatoru Ellert l. Beedribai ir jau 53 lozeiki.

Attributed

„Nihgas Layas“ redakcijai. Juhu ūhwre usbrukšanas-raksti man, pehz ilgalas žekoschanas, tilki wakar, lad schis Nr. gandrihs iau bija gatams, nahja rokās, tadehk Juhu man laikam pēdoseet, lad tilki nahloschā numurā Jums warešu dot wajadīgo atbildi.

Pr. Zekabstates nelaimiqajeem eedsihwotajeem

schihs komiteja lozekki sawahluschi un atsushtijuschi schahdas bahwanas: C. Gaertner'a l. — Randawá 30 rub. 90 sap. un W. Kronberg'a l. — Talsós 5 rub.

Jelgavas Latv. komiteja pr. palīdzības Jelabstātes nel. eeds;
tahs wahrdā; kaseeris **A. Mather's.**

No zensurēt atwehlets. Nihaq, 2. augustā 1878.

Atbildoskais redaktors un išdovejis: G. Mather's

